

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”
Факультет інформатики та обчислювальної техніки
Кафедра автоматики та управління в технічних системах

Лабораторна робота №6
Проведення трьохфакторного експерименту при використанні
рівняння регресії з квадратичними членами

Виконала

студентка групи ІТ-91:

Луцай Катерина

Перевірила:

Сокульський О. Є.

Київ 2022

Мета: Провести трьохфакторний експеримент і отримати адекватну модель – рівняння регресії, використовуючи рототабельний композиційний план.

Завдання до лабораторної роботи:

1. Ознайомитися з теоретичними відомостями.
2. Вибрати з таблиці варіантів і записати в протокол інтервали значень x_1, x_2, x_3 . Обчислити і записати значення, відповідні кодованим значенням факторів +1; -1; +l; -l; 0 для $\bar{x}_1, \bar{x}_2, \bar{x}_3$.
3. Значення функції відгуку знайти за допомогою підстановки в формулу:

$$y_i = f(x_1, x_2, x_3) + \text{random}(10) - 5,$$

де $f(x_1, x_2, x_3)$ вибирається по номеру в списку в журналі викладача.

4. Провести експерименти і аналізувати значення статистичних перевірок, отримати адекватну модель рівняння регресії. При розрахунках використовувати натуральні значення факторів.
5. Зробити висновки по виконаній роботі.

Варіант 15

```
import numpy as np
import random
```

```
x1_min, x1_max = 10, 50
x2_min, x2_max = -20, 60
x3_min, x3_max = -20, 20
```

```
x01 = (x1_min + x1_max)/2
x02 = (x2_min + x2_max)/2
x03 = (x3_min + x3_max)/2
```

```
l = 1.73
```

```
n = 14
k = 3
c = 11
m = 2
```

```
norm_factors = np.array([[1, 1, 1],
                          [1, 1, -1],
                          [1, -1, -1],
                          [-1, -1, -1],
                          [-1, 1, 1],
                          [1, -1, 1],
                          [-1, -1, 1],
                          [-1, 1, -1],
                          [-1, 0, 0],
                          [1, 0, 0],
                          [0, -1, 0],
                          [0, 1, 0],
                          [0, 0, -1],
                          [0, 0, 1]])
```

```
# генерація значень Y
```

```
def generate_y(factors, n, m):
```

```
    Y = np.zeros((n, m))
```

```
    for r in range(n):
```

```
        x1, x2, x3 = factors[r, 0:3]
```

```
        for i in range(m):
```

```
            Y[r, i] = 8.8 + 8.0 * x1 + 5.4 * x2 + 8.0 * x3 + 0.2 * x1 * x1 + \
                      0.2 * x2 * x2 + 2.9 * x3 * x3 + 3.4 * x1 * x2 + 0.9 * \
```

```

        x1 * x3 + 3.5 * x2 * x3 + 0.3 * x1 * x2 * x3 +
random.randint(0,10) - 5
    return Y

# інтеракції між факторами
def interact_factors(factors, expanded=False):
    full_factors = np.zeros((n, 4)) if not expanded else np.zeros((n, 7))
    full_factors[:, 0] = factors[:, 0] * factors[:, 1]
    full_factors[:, 1] = factors[:, 0] * factors[:, 2]
    full_factors[:, 2] = factors[:, 1] * factors[:, 2]
    full_factors[:, 3] = factors[:, 0] * factors[:, 1] * factors[:, 2]
    if expanded:
        for i in range(3):
            full_factors[:, 4+i] = np.power(factors[:, i], 2)
    return full_factors

# отримання натуральних факторів з нормованих
def natural(norm_factors):
    natural = np.zeros_like(norm_factors)
    natural[:, 0][norm_factors[:, 0] == 1] = x1_max
    natural[:, 1][norm_factors[:, 1] == 1] = x2_max
    natural[:, 2][norm_factors[:, 2] == 1] = x3_max

    natural[:, 0][norm_factors[:, 0] == -1] = x1_min
    natural[:, 1][norm_factors[:, 1] == -1] = x2_min
    natural[:, 2][norm_factors[:, 2] == -1] = x3_min

    natural[:, 0][norm_factors[:, 0] == 0] = x01
    natural[:, 1][norm_factors[:, 1] == 0] = x02
    natural[:, 2][norm_factors[:, 2] == 0] = x03

    natural[:, 0][norm_factors[:, 0] == 1] = 1 * (x1_max - x01) + x01
    natural[:, 1][norm_factors[:, 1] == 1] = 1 * (x2_max - x02) + x02
    natural[:, 2][norm_factors[:, 2] == 1] = 1 * (x3_max - x03) + x03
    natural[:, 0][norm_factors[:, 0] == -1] = -1 * (x1_max - x01) + x01
    natural[:, 1][norm_factors[:, 1] == -1] = -1 * (x2_max - x02) + x02
    natural[:, 2][norm_factors[:, 2] == -1] = -1 * (x3_max - x03) + x03
    return natural

# регресія за факторами та коефіцієнтами
def regression(matrix, coefs, n, c):
    def func(factors, coefs, c):
        y = coefs[0]
        for i in range(c):
            y += coefs[i+1] * factors[i]
        return y
    values = np.zeros(n)
    for f in range(n):
        values[f] = func(matrix[f], coefs, c)
    return values

# вирішення натурального СЛР
def solve_coef(factors, values):
    A = np.zeros((c, c))
    x_mean = np.mean(factors, axis=0)

```

```

    for i in range(1, c):
        for j in range(1, c):
            A[j, i] = np.mean(factors[:, i-1] * factors[:, j-1])
    A[0, 0] = n
    A[0, 1:] = x_mean
    A[1:, 0] = x_mean
    B = np.mean(np.tile(values, (c, 1)).T * np.column_stack((np.ones(n),
factors)), axis=0)
    coef = np.linalg.solve(A, B)
    return coef

print(f"X1 min: {x1_min}\tX1 max: {x1_max}")
print(f"X2 min: {x2_min}\tX2 max: {x2_max}")
print(f"X3 min: {x3_min}\tX3 max: {x3_max}")

factors = natural(norm_factors)

# Перевірка однорідності дисперсії за критерієм Кохрена
# отримання оптимальної кількості випробувань для однієї комбінації факторів
Gt = 0.3346
for i in range(m, 10):
    rand_y = generate_y(factors, n, i)
    std_y = np.std(rand_y, axis=1)**2
    print(f"Max Y dispersion: {std_y.max()}")
    Gp = std_y.max()/std_y.mean()
    print(f"m = {i} Gp: {Gp}\tGt: {Gt}")
    if Gp < Gt:
        m = i
        break

print(f"Mean Y dispersion: {std_y.mean()}")
factors = np.concatenate((factors, interact_factors(factors, True)), axis=1)

# перевірка за критерієм студента
coefs_value = np.zeros(4)
coefs_value[0] = np.mean(rand_y.mean(axis=1))
for i in range(3):
    coefs_value[i+1] = np.mean(rand_y.mean(axis=1) * factors[:, i])
stud_crit = np.abs(coefs_value) / np.sqrt(std_y.mean()/(n*m))
ts = 2.048
sig_ind = np.argwhere(stud_crit > ts)

print(f"All coefs are significant: {len(sig_ind.flatten()) ==
k}\t{sig_ind.flatten()}")

# формування планів
plan = np.concatenate((factors, rand_y), axis=1)
plan = np.concatenate((plan, rand_y.mean(axis=1).reshape(n, 1)), axis=1)
plan = np.concatenate((plan, std_y.reshape(n, 1)), axis=1)
print(f"Natural plan:\n{plan}")

coefs = solve_coef(factors, rand_y.mean(axis=1))
print("Natural coefs", coefs)
significant_coefs = np.zeros_like(coefs)
significant_coefs[sig_ind] = coefs[sig_ind]
print("Significant coefs", significant_coefs)

reg_val = regression(factors, significant_coefs, n, k)

```

```

print("Natural mean Y - regression Y")
print(np.column_stack((rand_y.mean(axis=1), reg_val)))

# перевірка критерію Фішера
disp = m/(n - len(sig_ind.flatten())) * np.sum((reg_val -
rand_y.mean(axis=1))**2)
Fp = disp / std_y.mean()
Ft = 3.0
print(f"Fisher crit: {Fp < Ft}\t{Fp}\t{Ft}")

```

Результат виконання:

X1 min: 10 X1 max: 50

X2 min: -20 X2 max: 60

X3 min: -20 X3 max: 20

Max Y dispersion: 25.0

m = 2 Gp: 3.0701754385964914 Gt: 0.3346

Max Y dispersion: 17.555555555555554

m = 3 Gp: 1.9963898916967504 Gt: 0.3346

Max Y dispersion: 17.187500000000004

m = 4 Gp: 2.0533333333333334 Gt: 0.3346

Max Y dispersion: 14.159999999999998

m = 5 Gp: 1.8645598194130921 Gt: 0.3346

Max Y dispersion: 17.555555555555554

m = 6 Gp: 1.8024037482175597 Gt: 0.3346

Max Y dispersion: 15.83673469387755

m = 7 Gp: 1.4617868675995696 Gt: 0.3346

Max Y dispersion: 17.6875

m = 8 Gp: 1.5908452118048586 Gt: 0.3346

Max Y dispersion: 16.444444444444444

m = 9 Gp: 1.7712765957446805 Gt: 0.3346

Mean Y dispersion: 9.28395061728395

All coefs are significant: False [0 1 2 3]

Natural plan:

```
[[ 5.00000000e+01  6.00000000e+01  2.00000000e+01  3.00000000e+03
   1.00000000e+03  1.20000000e+03  6.00000000e+04  2.50000000e+03
   3.60000000e+03  4.00000000e+02  3.65728000e+04  3.65718000e+04
   3.65768000e+04  3.65778000e+04  3.65708000e+04  3.65678000e+04
   3.65738000e+04  3.65728000e+04  3.65758000e+04  3.65733556e+04
   8.69135802e+00]
```

```
[ 5.00000000e+01  6.00000000e+01 -2.00000000e+01  3.00000000e+03
 -1.00000000e+03 -1.20000000e+03 -6.00000000e+04  2.50000000e+03
  3.60000000e+03  4.00000000e+02 -9.95020000e+03 -9.95220000e+03
 -9.94520000e+03 -9.94720000e+03 -9.94220000e+03 -9.94820000e+03
 -9.94220000e+03 -9.94320000e+03 -9.94420000e+03 -9.94608889e+03
  1.14320988e+01]
```

```
[ 5.00000000e+01 -2.00000000e+01 -2.00000000e+01 -1.00000000e+03
 -1.00000000e+03  4.00000000e+02  2.00000000e+04  2.50000000e+03
  4.00000000e+02  4.00000000e+02  4.98180000e+03  4.98080000e+03
  4.97580000e+03  4.97780000e+03  4.97880000e+03  4.97980000e+03
  4.97680000e+03  4.97980000e+03  4.97580000e+03  4.97857778e+03
  4.17283951e+00]
```

```
[ 1.00000000e+01 -2.00000000e+01 -2.00000000e+01 -2.00000000e+02
 -2.00000000e+02  4.00000000e+02  4.00000000e+03  1.00000000e+02
  4.00000000e+02  4.00000000e+02  2.82080000e+03  2.81780000e+03
  2.81780000e+03  2.82480000e+03  2.82280000e+03  2.82480000e+03
  2.81680000e+03  2.82080000e+03  2.82180000e+03  2.82091111e+03
  7.87654321e+00]
```

[1.00000000e+01 6.00000000e+01 2.00000000e+01 6.00000000e+02
2.00000000e+02 1.20000000e+03 1.20000000e+04 1.00000000e+02
3.60000000e+03 4.00000000e+02 1.24978000e+04 1.24978000e+04
1.24968000e+04 1.24968000e+04 1.24948000e+04 1.24878000e+04
1.24878000e+04 1.24938000e+04 1.24888000e+04 1.24935778e+04
1.63950617e+01]

[5.00000000e+01 -2.00000000e+01 2.00000000e+01 -1.00000000e+03
1.00000000e+03 -4.00000000e+02 -2.00000000e+04 2.50000000e+03
4.00000000e+02 4.00000000e+02 -7.69520000e+03 -7.69820000e+03
-7.70020000e+03 -7.69520000e+03 -7.69520000e+03 -7.70020000e+03
-7.70020000e+03 -7.69420000e+03 -7.69920000e+03 -7.69753333e+03
5.77777778e+00]

[1.00000000e+01 -2.00000000e+01 2.00000000e+01 -2.00000000e+02
2.00000000e+02 -4.00000000e+02 -4.00000000e+03 1.00000000e+02
4.00000000e+02 4.00000000e+02 -1.69720000e+03 -1.70320000e+03
-1.70220000e+03 -1.70320000e+03 -1.70320000e+03 -1.70220000e+03
-1.70020000e+03 -1.69620000e+03 -1.70420000e+03 -1.70131111e+03
7.20987654e+00]

[1.00000000e+01 6.00000000e+01 -2.00000000e+01 6.00000000e+02
-2.00000000e+02 -1.20000000e+03 -1.20000000e+04 1.00000000e+02
3.60000000e+03 4.00000000e+02 -3.79120000e+03 -3.78820000e+03
-3.79120000e+03 -3.78920000e+03 -3.78420000e+03 -3.79020000e+03
-3.79020000e+03 -3.78720000e+03 -3.78220000e+03 -3.78820000e+03
8.8888889e+00]

[-4.60000000e+00 2.00000000e+01 0.00000000e+00 -9.20000000e+01
-0.00000000e+00 0.00000000e+00 -0.00000000e+00 2.11600000e+01]

4.00000000e+02 0.00000000e+00 -1.44568000e+02 -1.44568000e+02
-1.43568000e+02 -1.43568000e+02 -1.43568000e+02 -1.46568000e+02
-1.51568000e+02 -1.50568000e+02 -1.50568000e+02 -1.46568000e+02
1.02222222e+01]

[6.46000000e+01 2.00000000e+01 0.00000000e+00 1.29200000e+03
0.00000000e+00 0.00000000e+00 0.00000000e+00 4.17316000e+03
4.00000000e+02 0.00000000e+00 5.94103200e+03 5.94603200e+03
5.94503200e+03 5.94003200e+03 5.94003200e+03 5.94203200e+03
5.94103200e+03 5.93903200e+03 5.93703200e+03 5.94125422e+03
7.06172840e+00]

[3.00000000e+01 -4.92000000e+01 0.00000000e+00 -1.47600000e+03
0.00000000e+00 -0.00000000e+00 -0.00000000e+00 9.00000000e+02
2.42064000e+03 0.00000000e+00 -4.37015200e+03 -4.37515200e+03
-4.36615200e+03 -4.37615200e+03 -4.37115200e+03 -4.37015200e+03
-4.37115200e+03 -4.37515200e+03 -4.37115200e+03 -4.37181867e+03
8.88888889e+00]

[3.00000000e+01 8.92000000e+01 0.00000000e+00 2.67600000e+03
0.00000000e+00 0.00000000e+00 0.00000000e+00 9.00000000e+02
7.95664000e+03 0.00000000e+00 1.16052080e+04 1.16032080e+04
1.16042080e+04 1.15962080e+04 1.15962080e+04 1.16052080e+04
1.16002080e+04 1.16052080e+04 1.15952080e+04 1.16012080e+04
1.64444444e+01]

[3.00000000e+01 2.00000000e+01 -3.46000000e+01 6.00000000e+02
-1.03800000e+03 -6.92000000e+02 -2.07600000e+04 9.00000000e+02
4.00000000e+02 1.19716000e+03 -3.72943600e+03 -3.73143600e+03
-3.72743600e+03 -3.73543600e+03 -3.73543600e+03 -3.73743600e+03

-3.73343600e+03 -3.73243600e+03 -3.73543600e+03 -3.73310267e+03
9.33333333e+00]

[3.00000000e+01 2.00000000e+01 3.46000000e+01 6.00000000e+02
1.03800000e+03 6.92000000e+02 2.07600000e+04 9.00000000e+02
4.00000000e+02 1.19716000e+03 1.59855640e+04 1.59895640e+04
1.59935640e+04 1.59905640e+04 1.59915640e+04 1.59895640e+04
1.59905640e+04 1.59855640e+04 1.59935640e+04 1.59900084e+04
7.58024691e+00]]

Natural coefs [1.77283216e-04 5.19804534e+00 4.95120608e+00
7.94358887e+00

3.40006566e+00 9.02500000e-01 3.50190972e+00 2.99934028e-01
2.46695600e-01 2.11478925e-01 2.94568480e+00]

Significant coefs [1.77283216e-04 5.19804534e+00 4.95120608e+00
7.94358887e+00

0.00000000e+00 0.00000000e+00 0.00000000e+00 0.00000000e+00
0.00000000e+00 0.00000000e+00 0.00000000e+00]

Natural mean Y - regression Y

[[3.65733556e+04 7.15846587e+02]
[-9.94608889e+03 3.98103032e+02]
[4.97857778e+03 2.00654552e+00]
[2.82091111e+03 -2.05915268e+02]
[1.24935778e+04 5.07924773e+02]
[-7.69753333e+03 3.19750100e+02]
[-1.70131111e+03 1.11828287e+02]
[-3.78820000e+03 1.90181218e+02]
[-1.46568000e+02 7.51132902e+01]
[5.94125422e+03 4.34818028e+02]

[-4.37181867e+03 -8.76578013e+01]

[1.16012080e+04 5.97589120e+02]

[-3.73310267e+03 -1.98825159e+01]

[1.59900084e+04 5.29813834e+02]]

Fisher crit: False 44729840.77841559 3.0

Висновки: було проведено трьохфакторний експеримент і отримано адекватну модель – рівняння регресії, використовуючи рототабельний композиційний план.